

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1946 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen beträffande jordbruksdepartementet gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Till jordbruksutskottet ha hänvisats i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, såvitt de avse jordbruksärenden.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande med anledning av ifrågavarande framställningar.

Beträffande utredningen i hithörande ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 januari 1946. (Kapitalbudgeten: bilaga 8.)

Statens affärsverksfonder.

Domänverket.

1:o) **Tjänstebostäder för domänverket.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 1 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tjänstebostäder för domänverket* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

2:o) **Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalt.** I skrivelse den 22 augusti 1945 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om anvisande av ett anslag å 15 000 kronor för dels utvidgning av huvudanstaltens garage å Bergshamra, dels ock beredande av ytterligare arbetslokaler för filialen i Alnarp.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalt* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 kronor.

3:o) **Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan.** I skrivelse den 27 juni, den 5 juli och den 21 augusti 1945 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att för nästa budgetår måtte till byggnadsarbeten upptagas ett anslag av 3 399 700 kronor.

Nämnda belopp, 3 399 700 kronor, avser att möjliggöra följande byggnadsarbeten:

1. Institutionsbyggnad m. m. vid botanisk-genetiska trädgården	kronor	529 000
2. Fyra bostadshus för eldare och vaktmästare vid Ultuna	»	92 000
3. Nybyggnad för lärosal, elevrum m. m. vid Ultuna lantbruksskola	»	183 500
4. Arbetarbostäder vid Kungsängen	»	137 000
5. Ekonomibyggnad och förmansbostad vid Brännbergs försöksgård	»	130 000
6. Inredning av bibliotekets övervåning	»	21 000
7. Institutionsbyggnad för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet	»	1 190 000
8. Nybyggnad för restaurang m. m. vid Ultuna	»	700 000
9. Försöksstallar för djurfysiologiska institutionen samt institutionen för husdjurens utfodring och skötsel	»	133 200
10. Kärnförsöksgård för institutionerna för allmän jordbrukslära och växtodlingslära	»	175 000
11. Häststall vid Kungsängen	»	76 000
12. Ombyggnad av ladugården vid Kungsängen	»	23 000
13. Ombyggnadsarbeten för husdjursförsöksanstaltens försöksverksamhet vid Alnarp	»	10 000

Summa kronor 3 399 700.

I fråga om *institutionsbyggnaden för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet* har styrelsen framhållit, att framställningen vid baljväxtlaboratoriet av bakteriekulturer för ympning av baljväxter ökat från 17 000 år 1939 till omkring 140 000 år 1945. Sedan föreståndaren för institutionen våren 1944 anmält, att institutionens lokaler vore otillräckliga, framförallt med hänsyn till nyssnämnda verksamhet, hade utredning verkställt rörande anskaffande av ökade lokalutrymmen för institutionen. Förslag hade därvid framlagts till uppförande av en ny institutionsbyggnad för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet. Styrelsen som ansett ofrånkomligt, att institutionen snarast möjligt bereddes avsevärt ökade lokalutrymmen, har förordat genomförande av detta förslag. Kostnaderna härför ha beräknats till

1 190 000 kronor. Den lämpligaste förläggningsplatsen har ansetts vara vid huvudinfartsvägen till lantbrukshögskolan, antingen mitt emot jordbrukstekniska institutet eller också väster om detta.

Till ytterligare utredning om sistnämnda nybyggnadsbehov har styrelsen åberopat en vid berörda förslag fogad, av föreståndaren för institutionen avgiven motivering.

Statskontoret har i remissutlåtanden den 11 juli och den 24 september 1945 påpekat, att de av högskolestyrelsen för innevarande budgetår framlagda förslagen till ny- och ombyggnader vid högskolan endast i mycket begränsad utsträckning ansetts kunna bifällas av statsmakterna, samt vidare beträffande det ånyo framlagda kravet på nybyggnad för restaurang m. m. vid Ultuna uttalat, att särskild uppmärksamhet syntes böra fästas vid frågan, om uppförandet av kårlokal för studenter borde anses vara en sådan statlig angelägenhet, att statsverket skulle bestrida hela kostnaden därför.

I infortrade utlåtanden den 13 augusti och den 27 september 1945 har *byggnadsstyrelsen* lämnat utan erinran förslagen rörande institutionsbyggnad m. m. vid botanisk-genetiska trädgården, fyra bostadshus för eldare och vaktmästare vid Ultuna, ekonomibygnad och förmansbostad vid Brännbergs försöksgård, inredning av bibliotekets övervåning, nybyggnad för restaurang m. m. vid Ultuna, försöksstallar för djurfysiologiska institutionen samt institutionen för husdjurens utfodring och skötsel, häststall vid Kungsängen samt ombyggnadsarbeten för husdjursförsöksanstaltens försöksverksamhet vid Alnarp. Kostnaderna för arbetarbostäder vid Kungsängen och ombyggnad av ladugård därstädes har byggnadsstyrelsen ansett för lågt beräknade och därför böra höjas till 183 000 respektive 32 000 kronor. Kostnaderna för kärlförsöksgården vid institutionerna för allmän jordbrukslära och växtodlingslära kunde enligt byggnadsstyrelsens mening på utredningens nuvarande stadium icke med säkerhet bedömas. Förslaget till institutionsbyggnad för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet har syntts byggnadsstyrelsen i stort sett motsvara de krav som borde ställas på den föreslagna byggnaden. Kostnadsberäkningen för sistnämnda byggnad hade icke givit styrelsen anledning till erinran.

Över högskolestyrelsens framställning såvitt angår förslaget till institutionsbyggnad för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet ha yttranden vidare avgivits av lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, 1945 års jordbruksförsöksutredning och Sveriges lantbruksförbund. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt förslaget samt framhållit betydelsen av baljväxtlaboratoriets anknytning till institutionen, varigenom icke endast verksamheten vid laboratoriet komme att stå under fortlöpande vetenskaplig kontroll utan även forskningen vid institutionen erhöle ett vidare verksamhetsfält och större utrustning än eljest. *Livsmedelskommissionen* har likaledes biträtt högskolestyrelsens framställning samt understrukit baljväxtodlingens betydelse för vår självförsörjning med äggvita ävensom otillräckligheten av nuvarande lokalutrymmen för nämnda institution och laboratorium. Jämväl 1945 års jordbruksförsöksutredning har vitsordat behovet av förbätt-

rade och ökade lokaler för ifrågavarande verksamhet men framhållit vanskligheten att bedöma vilka konsekvenser ett genomförande av det avsedda byggnadsförslaget kunde komma att få för det byggnadsprogram utredningen kunde finna erforderligt. *Sveriges lantbruksförbund* har tillstyrkt högskolestyrelsens hemställan.

Departementschefen har i ärendet anfört och föreslagit följande:

»Såsom framgår av vad föreståndaren för mikrobiologiska institutionen anfört är den framställning av bakteriekulturer som bedrivs vid institutionen av synnerlig betydelse för jordbruket. Allteftersom förståelsen härför trängt ut till jordbrukarna i landet, har också efterfrågan på dessa bakteriekulturer stadigt vuxit. Tillverkningen har från att år 1939 ha uppgått till 17 000 kulturer stigit till 140 000 kulturer år 1945. Det torde vara att förvänta, att en ytterligare stegring av efterfrågan kommer att äga rum. Vid institutionen bedrivs emellertid därjämte såsom framgår av den förebragta utredningen en intensiv forskningsverksamhet på flera andra av institutionens verksamhetsområden. Det är under sådana förhållanden naturligt, att institutionens nuvarande lokaler, vilka icke beräknats med hänsyn till ett så omfattande arbete som det som för närvarande pågår vid institutionen, blivit i hög grad otillräckliga för sitt ändamål. Då förutsättningar torde saknas för att ytterligare öka tillverkningen av bakteriekulturer inom de lokaler, institutionen för närvarande disponerar, och då några utvidgningsmöjligheter inom den nuvarande högskolebyggnaden icke heller torde förefinnas, synas — därest man vill tillgodose jordbrukets behov av bakteriekulturer för baljväxtodlingen, vilket jag för min del anser i högsta grad önskvärt — andra möjligheter för lokalfrågans lösning icke stå till buds än att bygga nya lokaler för ifrågavarande institution. Med hänsyn härtill och då ett fast samband mellan forskningen och framställningen av bakteriekulturerna torde vara påkallad för att verksamheten skall kunna bedrivas på mest tillfredsställande sätt, vill jag förordas, att en för den vetenskapliga forskningen och framställningen av ifrågavarande bakteriekulturer gemensam institutionsbyggnad uppföres. För detta ändamål torde för nästa budgetår böra anvisas ett investeringsanslag av 1 190 000 kronor.

Även vissa av de övriga av högskolestyrelsen föreslagna nybyggnaderna böra komma till utförande under nästa budgetår. Då enligt vad utredningen giver vid handen ett starkt behov föreligger av personalbostäder vid lantbruks-högskolan, anser jag sålunda, att de fyra föreslagna bostadshusen böra uppföras. Dessa torde böra byggas såsom enfamiljshus, vilket även skett med de enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 augusti 1945 senast uppförda personalbostäderna. Kostnaderna för de nya bostäderna ha uppskattats till sammanlagt 92 000 kronor. En stor del av det växtmaterial som frambringas vid botanisk-genetiska institutionen synes icke kunna förvaras på ett tillfredsställande sätt utan hotas av förstörelse. Under sådana förhållanden finner jag det erforderligt, att även den av högskolestyrelsen förordade ladan snarast måtte bli uppförd. Den för byggnaden verkställda kostnadsberäkningen, som slutar å 24 000 kronor, har icke givit anledning till erinran. Då de

nuvarande arbetarbostäderna vid Kungsängen samt ekonomibyggnaden och förmansbostaden vid Brännbergs försöksgård befinna sig i så otillfredsställande skick att de icke lämpligen kunna repareras eller ombyggas, vill jag tillstyrka, att nybyggnader vid dessa gårdar komma till stånd. Kostnaderna härför ha beräknats för arbetarbostäderna vid Kungsängen till 183 000 kronor och för byggnaderna vid Brännbergs försöksgård till 130 000 kronor. Genom utförande av de föreslagna byggnadsarbetena vid Ultuna lantbruksskola skulle vinnas att ytterligare omkring 8 elever skulle kunna utbildas vid skolan, något som vore synnerligen önskvärt med hänsyn till bristen på arbetsbefäl. Genom att nämnda antal nya elever kan antagas, skulle ungefär motsvarande antal arbetare, vilka för närvarande tidvis behövas för jordbrukets skötsel och vilkas avlöning uppgår till sammanlagt 1 500 kronor i månaden, bliva obehövlige. Ifrågavarande byggnadsarbetens genomförande skulle även i icke ringa rad öka trevningen för personal och elever vid skolan. På grund av det nu anförda anser jag, att byggnadsarbetena, vilka kostnadsberäknats till 183 500 kronor, böra komma till utförande under nästa budgetår. Även de föreslagna inredningsarbetena m. m. å bibliotekets vind för 21 000 kronor synas nu böra verkställas.

Till institutionsbyggnad m. m. vid botanisk-genetiska trädgården, nybyggnad av restaurang m. m. vid Ultuna, häststall vid Kungsängen samt ombyggnad av ladugården därstädes anser jag mig däremot icke för närvarande kunna tillstyrka någon medelsanvisning. De av styrelsen i övrigt framställda förslagen, avseende byggnader för försöksstallar för djurfysiologiska institutionen samt institutionen för husdjurens utfodring och skötsel, kärlförsöksgård för institutionerna för allmän jordbrukslära och växtodlingslära samt ombyggnadsarbeten för husdjursförsöksanstaltens försöksverksamhet vid Alnarp, stå i sådant samband med frågan om den framtida organisationen av försöksverksamheten på jordbrukets område, varom utredning nu pågår, att med nämnda byggnadsarbeten tills vidare synes böra anstå.

Jag förutsätter, att de av mig i det föregående tillstyrkta byggnadsarbetena kunna utföras inom en kostnadsram av $(1\,190\,000 + 92\,000 + 24\,000 + 183\,000 + 130\,000 + 183\,500 + 21\,000 =)$ 1 823 500 kronor. Detta belopp torde alltså böra anvisas för nästa budgetår. Vid byggnadernas utförande torde största möjliga sparsamhet böra iakttagas.»

Såsom framgår av förestående redogörelse har styrelsen för lantbrukshögskolan framlagt ett ganska omfattande byggnadsprogram för nästa budgetår. Emellertid har departementschefen ansett sig för närvarande böra endast delvis och för tillgodosende av de mest trängande byggnadsbehoven tillstyrka medelsanvisning till ändamålet. Departementschefens sålunda begränsade förslag i ämnet biträdes av utskottet, som i detta sammanhang vill framhålla vikten av att utbyggnaden av lantbrukshögskolans byggnadsbestånd planlägges på sådant sätt att den kan beräknas passa in i en enhetlig lösning av högskolans byggfrågor. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 1 823 500 kronor.

4:o) **Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut.** I två särskilda skrivelser den 27 augusti 1945 har *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* hemställt om anvisande av dels 285 000 kronor till uppförande och inredning av en bostadsbyggnad för elever vid handelsträdgårdsmästarkursen m. fl., dels 95 000 kronor till uppförande av växthus, dels ock 285 000 kronor eller alternativt 305 000 kronor till uppförande och inredning av en institutionsbyggnad för husdjurslära m. m. samt en samlingssal.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Jag är icke för närvarande beredd att tillstyrka, att medel för den ifrågasatta elevbostaden och växthusanläggningen anvisas å riksstaten för budgetåret 1946/47. Med hänsyn till den stora brist på ändamålsenliga undervisningslokaler, som förefinnes vid institutet, synes det däremot angeläget, att den föreslagna institutionsbyggnaden kommer till stånd. Härför talar även den omständigheten, att en dubbling av driftsledarkursen på grund av det stegrade behovet av personal med ifrågavarande utbildning torde vara i hög grad önskvärd. En sådan dubbling synes, såsom framgår av vad institutstyrelsen anfört, vara möjlig att genomföra, därest ifrågavarande byggnad uppföres. Med beaktande av att uppförandet av den planerade gymnastik- och samlingssalen, av vilken institutet jämväl synes vara i behov, till övervägande del kommer att bekostas med anlåtande av tillgängliga donationsmedel, finner jag mig kunna biträda förslaget, att institutionsbyggnaden förses med en flygelbyggnad, inrymmande en dylik sal. Uppenbarligen skulle det ur flera synpunkter vara fördelaktigt, om samlingssalen utrustades med scen. Då jag icke har något att erinra mot byggnadsstyrelsens beräkning av kostnaderna, torde för uppförande av institutionsbyggnaden med samlingssal böra anvisas ett belopp av 320 000 kronor. Förslag om anvisande av de till möbler och inventarier för byggnaden erforderliga medlen, 20 000 kronor, framlägger jag i annat sammanhang denna dag.»

Utskottet.

Då utskottet icke har någon erinran att framställa mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får utskottet — med förmålan att riksdagen på hemställan av utskottet i utlåtande nr 1 p. 33 redan anvisat medel till institutionsbyggnadens utrustning med möbler och inventarier — hemställa,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 320 000 kronor.

5:o) **Byggnadsarbeten vid statens veterinärmedicinska anstalt.** I särskilda skrivelser den 29 augusti och den 3 november 1945 har *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* hemställt, att till byggnadsarbeten vid anstalten för nästa budgetår måtte uppföras ett anslag av 99 000 kronor. Av detta belopp ha 55 000 kronor avsetts till uppförande av två personalbostäder, 16 000 kronor till förbättringsarbeten å vägarna inom anstaltens område, 22 000 kronor till anordnande av en kolgård samt 6 000 kronor till inmontering av en stoker samt en termostatventil.

Departementschefen har föreslagit följande i ärendet:

»För närvarande är jag icke beredd att tillstyrka uppförande av nya personalbostäder vid veterinärmedicinska anstalten. Däremot kan jag i likhet med byggnadsstyrelsen förorda, att medel för nästa budgetår anvisas till förbättring av vägarna inom anstaltens område och för anordnande av en kolgård samt för anskaffande och inmontering av en stoker och en termostatventil. De härför beräknade kostnaderna föranleda icke någon erinran från min sida. Ett belopp av 44 000 kronor torde alltså för nästa budgetår böra anvisas i form av ett investeringsanslag under anslagstiteln *Byggnadsarbeten vid statens veterinärmedicinska anstalt.*»

Utskottet som biträder förevarande framställning hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens veterinärmedicinska anstalt* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 44 000 kronor.

6:o) **Byggnadsarbeten vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg.** I skrivelse den 9 oktober 1945 har *byggnadsstyrelsen* i anledning av framställningar i ämnet från styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut samt föreståndaren för skogshögskolans förberedande kurs å Garpenberg hemställt om anvisande av ett belopp av 15 000 kronor för utförande av vissa ändrings- och moderniseringsarbeten inom köksavdelningen vid Garpenberg, avseende huvudsakligen inredning av skafferier, iordningställande av diskrum, serveringsrum och förrådsrum samt inmontering av kylskåp, diskmaskin och evakueringsfläkt.

I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 kronor.

7:o) **Byggnadsarbeten vid statens skogsforskningsinstitut m. m.** *Departementschefen* har — efter redogörelse för framställning från styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut samt infordrade remissyttranden — i ärendet anfört och föreslagit följande:

»Såsom framgår av vad byggnadsstyrelsen anfört har den i den ursprungliga planen för ny- och ombyggnadsarbeten vid skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet upptagna bostadsbyggnaden, inrymmande lägenheter för institutets vaktmästare samt högskolans trädgårdsmästare och preparator ävensom den för båda institutionerna gemensamme värmeledningsskötaren, på grund av bristande medelstillgång icke kommit till utförande. Av nämnda befattningshavare — vilka samtliga förutsatts skola vara bosatta på arbetsplatsen — har på grund härav de två förstnämnda måst beredas tillfälliga bostäder i ett gammalt trähus framför skogsforskningsinstitutets nybyggnad, medan åt den sistnämnde ej kunnat anskaffas någon bostad inom institutionernas område. Då dessa förhållanden uppenbarligen måste anses vara otillfredsställande, finner jag det nödvändigt, att ifrågavarande befattningshavares bostadsfråga med det snaraste ordnas. Vid övervägande av de möjligheter som i sådant hänseende föreslagits har jag i likhet med byggnadsstyrelsen kommit till den uppfattningen, att frågan bäst löses genom att den ursprungligen planerade bostadsbyggnaden om tre lägenheter uppföres. Jag förordar därför, att erforderliga medel nu anvisas för detta ändamål. Kostnaderna för byggnadens uppförande ha numera beräknats komma att uppgå till 92 000 kronor. Härifrån torde emellertid böra avräknas den reservation å 5 000 kronor, som av tidigare anvisade medel står till förfogande. För ändamålet synes sålunda böra avses ett belopp av 87 000 kronor. Då, enligt vad jag förut denna dag vid anmälan i nionde huvudtiteln av anslagsäskandena under punkten Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparken anfört, **under nu förevarande anslag jämväl bör upptagas ett belopp av 5 000 kronor till vissa planeringsarbeten å tomtområdet kring institutets nybyggnad m. m., skulle till Byggnadsarbeten vid statens skogsforskningsinstitut m. m. för nästa budgetår behöva anvisas ett investeringsanslag av (87 000 + 5 000 =) 92 000 kronor.**»

Utskottet.

Utskottet tillstyrker förevarande framställning samt hemställer förty,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens skogsforskningsinstitut m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 92 000 kronor.

8:o) **Anordnande av hiss i lantmäteristyrelsens ämbetsbyggnad.** Jämlikt Kungl. Maj:ts framställning i ärendet hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av hiss i lantmäteristyrelsens ämbetsbyggnad* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 11 000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

9:o) **Lånefonden för inköp av ädla avelsston.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 9 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lånefonden för inköp av ädla avelsston* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

10:o) **Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras.** Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 90 000 kronor.

11:o) **Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras.** Under förvarande punkt har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ifrågavarande fond anvisa ett investeringsanslag av 55 000 kronor,

I anslutning till vad lantbruksstyrelsen och statskontoret anfört i fråga om bestämmande av högsta årliga belopp för utlåning från ifrågavarande fond har *departementschefen* anfört att Kungl. Maj:t borde, därest riksdagen icke däremot framställde någon erinran, från och med budgetåret 1946/47 — liksom fallet vore i fråga om åtskilliga andra utlåningsfonder — äga bevilja lån från fonden, i den mån de sammanlagda lånebeloppen icke överstege de av riksdagen för fondens verksamhet anslagna kapitalmedlen.

Då utskottet icke har någon erinran att framställa mot vare sig Kungl. Maj:t anslagsäskande eller departementschefens uttalande i ärendet, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 55 000 kronor.

12:o) **Statens kaninavelslånefond.** Lika med lantbruksstyrelsen har departementschefen ansett att något kapitalinvesteringsanslag till fonden icke nu borde äskas av riksdagen, men velat anmäla ärendet för att riksdagen skulle kunna taga del av anslagsfrågans läge, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmäla.

13:o) **Statens fjäderfållånefond.** Ehuru såsom lantbruksstyrelsen anfört något nytt anslag för ifrågavarande ändamål icke torde böra äskas för nästa budgetår, har emellertid departementschefen för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i statsverkspropositionen.

Detta får utskottet härigenom för riksdagen
omförmåla.

14:o) **Gödselvärdslånefonden.** Departementschefen har biträtt lantbruksstyrelsens uppfattning att något kapitalinvesteringsanslag till fonden icke nu behövde äskas av riksdagen, men för att emellertid bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i detta sammanhang.

Vad sålunda förekommit i ärendet får utskottet härigenom för riksdagen
omförmåla.

15:o) **Statens kalkbrukslånefond.** Ehuru med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört något kapitalökningsanslag till fonden icke torde böra äskas för budgetåret 1946/47, har departementschefen emellertid velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmåla.

16:o) **Frukt- och potatislagerhusfonden.** I anslutning till vad lantbruksstyrelsen anfört har departementschefen icke funnit erforderligt att något kapitalökningsanslag till ifrågavarande fond äskades för budgetåret 1946/47, men velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

Detta får utskottet för riksdagen
omförmåla.

17:o) **Statens mejerilånefond.** Ehuru såsom lantbruksstyrelsen anfört anvisande av kapitaltillskott till statens mejerilånefond icke torde vara behöfligt för nästa budgetår, har departementschefen för att anslagsfrågans läge måtte bringas till riksdagens kännedom dock velat redogöra för ärendet i detta sammanhang, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmåla.

18:o) **Jordbrukets maskinlånefond.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 18 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor.

19:o) **Spannmålslagerhusfonden.** I skrivelse den 31 augusti 1945 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anvisande för nästa budgetår av ett anslag av 500 000 kronor såsom kapitalökning till spannmålslagerhusfonden.

Statskontoret har i utlåtande den 2 oktober 1945 förklarat sig anse fondens nu disponibla kapitalmedel jämte inflytande amorteringar vara till fyllest för låneverksamheten jämväl under nästa budgetår.

Ehuru i betraktande av vad statskontoret anfört något nytt kapitalökningsanslag till fonden icke nu torde böra äskas för budgetåret 1946/47, har *departementschefen* emellertid velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

Detta får utskottet härigenom för riksdagen

omförmäla.

20:o) **Statens sekundärlånefond för jordbrukare.** Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 20 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sekundärlånefond för jordbrukare* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

21:o) **Statens slakterilånefond.** I likhet med *lantbruksstyrelsen* har *departementschefen* icke funnit erforderligt att något kapitalinvesteringsanslag till ifrågavarande fond nu äskades av riksdagen, men likväl velat anmäla ärendet för att riksdagen skulle kunna taga del av anslagsfrågans läge, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmäla.

22:o) **Kraftledningslånefonden.** Ehuru såsom kommerskollegium anfört något nytt anslag för ifrågavarande ändamål icke nu torde böra äskas av riksdagen, har emellertid *departementschefen* för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i detta sammanhang.

Detta får utskottet för riksdagen

omförmäla.

23:o) **Elektrifieringslånefonden.** Ehuru med hänsyn till vad kommerskollegium anfört något kapitalökningsanslag till fonden icke torde böra äskas för budgetåret 1946/47, har emellertid *departementschefen* velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmäla.

24:o) **Egnahemslånefonden.** Under punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

1) besluta, att maximivärdena vid egnahemsbelåning av jordbruks- och bostadsfastigheter skola från och med den 1 juli 1946 höjas till belopp, som av departementschefen i propositionen förordats;

2) medgiva, att för budgetåret 1946/47 må beviljas lån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 32 000 000 kronor, därav 20 000 000 kronor för jordbruksfastigheter och 12 000 000 kronor för bostadsfastigheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle giva anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning mellan jordbruks- och bostadsfastigheter;

3) medgiva, att för budgetåret 1946/47 må för viss försöksverksamhet för åstadkommande av bättre fastighetsarrondering i Norrland av egnahemslånefonden disponeras ett belopp av högst 1 000 000 kronor;

4) till Egnahemslånefonden för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor;

5) medgiva, att den årliga räntan å den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, må för åren 1947 och 1948 nedsättas till 3,6 procent eller den lägre procentsats, som må varda bestämd för egnahemslån i allmänhet;

6) medgiva, att i avseende å köpeskillning för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts eller kommer att försäljas från kronoegendom, ränta må, i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder som gällt eller gälla för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under åren 1947 och 1948 utgå efter 3,6 procent.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 9 av fru *Svenson m. fl.*, likalydande med II: 5 av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta om en sänkning av räntan på egnahemslån, såväl jordbrukslån som bostadslån, till 3 procent;

2) I: 10 av herr *Nilsson, Bror, m. fl.*, likalydande med II: 14 av herr *Hansson i Skegrie m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande kungörelse angående den statliga egnahemsverksamheten

att dels egnahemslån må kunna beviljas till förvärv av jordbruksfastighet vars värde uppgår till högst 50 000 kronor och efter särskild prövning av egnahemsstyrelsen till 60 000 kronor och

att dels förstärkningslån jämte premielån till ny- eller ombyggnad av bostadshus eller ekonomibyggnad må kunna beviljas även sådan jordbrukare, som icke innehar egnahemslån, och utan samband med köp av tillskotts jord;

3) I: 23 av herr *Ericson, Frans*, likalydande med II: 35 av herr *Falk m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta företaga sådan ändring i gällande bestämmelser rörande egnahemslån,

att egnahemslån för förvärv av bostadsegnahem må beviljas till belopp motvarande 85 procent av fastighetens värde,

att lån må beviljas till förvärv av bostadsegnahem vars värde icke överstiger 20 000 kronor,

att lån till förvärv av jordbruksegnahem ej må beviljas för förvärv av fastighet vars värde överstiger 40 000 kronor, där ej egnahemsstyrelsen för särskilda fall medgiver att lån må utgå till förvärv av fastighet med värde av högst 45 000 kronor, och att denna höjning automatiskt får inträda även i fråga om ofullständiga jordbruk,

att räntan å egnahemslån för såväl jordbruks- som bostadsfastighet må utgå med 3 procent.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Vid 1904 års riksdag beslöts inrättande av egnahemslånefonden. Enligt gällande bestämmelser för lånerörelsen, vilka äro intagna i kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 578/1942, skola från fonden utlämnas jordbrukslån, skogslån, bostadslån, lån till förstärkning av ofullständiga jordbruk ävensom egnahemsstatslån till låneförmedlare. Beträffande belåning av jordbruksfastighet stadgas i 15 § nyssnämnda lånekungörelse, att egnahemslån ej må beviljas till förvärv av fastighet, vars värde överstiger 30 000 kronor, där ej egnahemsstyrelsen för särskilt fall medgiver att lån må utgå till förvärv av fastighet med värde av högst 35 000 kronor. Samma värdegränser skola enligt 40 § tillämpas vid egnahemslångivning till förstärkning av ofullständiga jordbruk. I 32 § samma kungörelse stadgas i fråga om bostadslån, att dylikt lån ej må beviljas till förvärv av fastighet, vars värde överstiger 15 000 kronor; samma värdegräns skall enligt 36 § gälla vid beviljande av lån för om- eller tillbyggnad av bostadsegnahem, för vilket bostadslån utestår. 1945 års riksdag har medgivit, att för budgetåret 1945/46 må beviljas lån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 25 000 000 kronor, därav 15 000 000 kronor för jordbruksfastigheter och 10 000 000 kronor för bostadsfastigheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle giva anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning mellan jordbruks- och bostadsfastigheter. Samma års riksdag har tillika medgivit, att av fonden finge disponeras ett belopp av 1 000 000 kronor för den försöksverksamhet för åstadkommande av bättre fastighetsarrondering i Norrland, varom riksdagen fattat beslut (prop. nr 22; r. skr. nr 116). Såsom kapitalökning till egnahemslånefonden har för budgetåret 1945/46 anvisats ett investeringsanslag av 8 000 000 kronor. Rörande egnahemslån, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940, stadgas i kungörelsen nr 124/1934, att räntan å den stående delen av lån, för vilka amorteringsskyldighet inträtt, skall utgöra 4 procent för jordbrukslån och 4.5 procent för bostadslån. Emellertid har genom kungörelsen nr 324/1944 räntan å berörda lån för åren 1945 och 1946 nedsatts till 3.6 procent för såväl jordbrukslån som bostadslån.

I detta sammanhang torde erinras därom att enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. köpeskillingen för fastighet, som försålts enligt 9 § eller 13 § a) i förord-

ningen, liksom även köpeskillingen för kronan tillhöriga, å åbolägenhet befintliga byggnader, allt i den mån köpeskillingen erlægges genom avbetalningar på sätt i 22 § A) i förordningen sägs, skall betalas och förräntas enligt i huvudsak samma grunder, som jämlikt kungörelserna nr 217 och 218/1928 tillämpas beträffande egnahemslån för jordbrukslägenheter. I samband med att räntan ändrats för egnahemslån ha motsvarande ändringar genom förordningarna nr 127/1934 och 55/1935 vidtagits i nyssnämnda 1929 års förordning. Denna förordning, som trädde i kraft den 1 juli 1929, ersatte en tidigare förordning i ämnet den 17 december 1926 (nr 509), vilken i sin tur trädde i stället för en kungörelse den 17 oktober 1913 (nr 271). Sistnämnda kungörelse ändrades i avseende å räntebestämmelserna och betalningsvillkoren genom kungörelserna nr 728/1919 och 131/1923. Den år 1926 utfärdade förordningen erhöll i fråga om räntebestämmelserna och betalningsvillkoren ändrad lydelse genom kungörelsen nr 240/1927. För de jämlikt 1913 och 1926 års författningar upplåtna lägenheterna tillämpas ränte- och betalningsbestämmelser, som i allt väsentligt äro av samma innebörd som de vid tiden för respektive upplåtelse gällande egnahemslånebestämmelserna. Med anledning av propositionen nr 265 medgav 1937 års riksdag, att i avseende å köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försållts eller försålles från kronoegendom, räntan finge, i de fall där köpeskillingen förräntades enligt enahanda grunder, som gällt eller gällde för den stående delen av egnahemslån för jordbrukslägenheter, under tiden 1937—1939 utgå efter 3,6 procent. Härefter har 1940 års lagtima riksdag, med bifall till propositionen nr 133, medgivit, att i avseende å dylik köpeskilling räntan finge, i den mån köpeskillingen förräntades enligt enahanda grunder, som gällt eller gälla för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under åren 1940 och 1941 utgå efter 3,6 procent. På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen lämnat motsvarande medgivande beträffande åren 1942—1946 (prop. nr 200/1941, 207/1942 och 290/1944). De räntenedsättningar, som sålunda medgivits, ha anslutit sig till motsvarande medgivanden beträffande egnahemslån. Kungörelser i ämnet ha utfärdats den 30 juni 1937 (nr 575), den 14 juni 1940 (nr 571), den 13 juni 1941 (nr 499), den 30 juni 1942 (nr 580) och den 15 december 1944 (nr 784).

I skrivelse den 29 augusti 1945 har *egnahemsstyrelsen* gjort framställning rörande viss höjning av maximivärdena vid egnahemsbelåning av jordbruks- och bostadsfastigheter, rörande utlåningens storlek under budgetåret 1946/47 och behovet av kapitalökning till fonden för nämnda budgetår samt beträffande nedsättning för tiden efter år 1946 av räntan å de i kungörelsen nr 324/1944 avsedda lånen. Härjämte har styrelsen i sin skrivelse berört frågan om en eventuell sänkning av gällande egnahemslåneränta men dock icke ansett sig böra för närvarande framlägga något förslag i sådan riktning. I ärendet ha utlåtanden avgivits av statskontoret, fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret ävensom Sveriges allmänna hypoteksbank, som tillika överlämnat yttranden från de till banken anslutna hypoteksföreningarna.

Rörande frågan om höjning av maximivärdena för egnahemsbelåning har egnahemsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Sedan gällande maximivärden för egnahemsbelåning bestämdes, har skett en betydande förskjutning uppåt i fråga om fastighetsvärdena. Detta har om ock i försiktig mån kommit till uttryck bland annat i den tämligen genomgående höjning av taxeringsvärdena som ägt rum vid 1945 års fastighetstaxering. Denna höjning varierar något inom olika delar av landet men torde för jordbruksfastigheter vanligen icke understiga 20 procent. Den genomsnittliga ökningen av saluvärdena för dylika fastigheter torde vara avsevärt större. Vad beträffar belåningen av bostadsegnahem, vilken i motsats till vad fallet är i fråga om jordbruksegnahem huvudsakligen avser nybildning av fastigheter, spelar ökningen av byggnadskostnaderna den viktigaste rollen. Denna ökning, som har avseende å för byggnadsarbetet erforderlig såväl material som arbetskraft, har efter tiden för den nu gällande egnahemsförfattningens tillblivelse varit mycket betydande. Detta förhållande kommer till uttryck bland annat däri, att medan byggnadskostnaderna för juni 1939 angivas med indextalet 114 desamma för juni 1945 stigit till 160.

Då styrelsen nu upptagit förevarande spörsmål till övervägande har styrelsen varit medveten om att tidpunkten för förändringar på området såtillvida finge anses mindre lämplig som såväl egnahemsverksamhetens organisation som avvägningen av dess uppgifter mer eller mindre beröres av vissa utredningar, som pågå inom 1942 års jordbrukskommitté och bostadssociala utredningen. Styrelsen har därför icke velat ingå på någon mera utförlig översyn av gällande bestämmelser på området. Däremot har styrelsen funnit, att om man inskränker sig till blott och bart en sådan justering av maximivärdena å fastigheter vid egnahemsbelåning, som måste anses motiverad med hänsyn till den del av den inträffade stegringen av fastighetsvärdena och byggnadskostnaderna, som vid en försiktig uppskattning kan förväntas bli för framtiden kvarstående, knappast något lärer vara att erinra häremot vare sig med hänsyn till nämnda pågående utredningar eller eljest. I anslutning härtill vill egnahemsstyrelsen föreslå, att egnahemslån ej må beviljas till förvärv av fastighet, vars värde överstiger 35 000 kronor, där ej egnahemsstyrelsen för särskilt fall medgiver, att lån må utgå till förvärv av fastighet med värde av högst 45 000 kronor. Jämlikt 40 § egnahemskungörelsen bör denna höjning automatiskt få inträda även i fråga om egnahemslån till förstärkning av ofullständiga jordbruk. — Vad angår bostadsegnahem torde enligt egnahemsstyrelsens uppfattning ett till 17 000 kronor förhöjt maximivärde i regel vara fullt tillräckligt för landsbygdens vidkommande och även för flertalet av de tätorter, där egnahemsverksamhet bedrivs. Särskilt i förorterna till de större städerna, där av flera orsaker fastighetsvärdena regelmässigt äro högre än på andra orter, är emellertid enligt styrelsens erfarenhet en något större höjning väl motiverad. Då det måste anses angeläget, att egnahemsorganisationen kan även å orter av sådan typ vara med i arbetet för tillhandahållande av ändamålsenliga bostäder på de förmånliga villkor egnahemsorganisationen kan erbjuda, synes en höjning till förslagsvis 18 000 kronor berättigad. Styrelsen får alltså föreslå, att nu genom ändring i 32 och 36 §§ kungörelsen nr 589/1945 företages en höjning av värdegränsen för belåning av bostadsegnahem från 15 000 till 18 000 kronor.

De nu ifrågasatta höjningarna av maximivärdena å jordbruksegnahem och bostadsegnahem torde böra gälla från och med den 1 juli 1946.

Beträffande utlåningens storlek för nästkommande budgetår har egnahemsstyrelsen anfört.

Därest de föreslagna höjningarna av maximivärdena vid egnahemsbelåning av fastigheter genomföras, torde därmed böra följa att det belopp, som under visst budgetår må disponeras för ifrågavarande långivning, något höjes utöver vad som nu gäller. För vidtagandet av en höjning av nämnda belopp talar även det förhållandet, att egnahemsstyrelsen under budgetåret 1944/45 icke fullt ut kunde ställa till egnahemsnämndernas förfogande de medel som av dem rekvirerats för ifrågavarande ändamål. Egnahemsstyrelsen vill därför föreslå, att för budgetåret 1946/47 må beviljas lån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 32 000 000 kronor, därav 20 000 000 kronor för jordbruksfastigheter och 12 000 000 kronor för bostadsfastigheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle giva anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning mellan jordbruks- och bostadsfastigheter.

I fråga om behovet av kapitalökning till egnahemslånefonden för budgetåret 1946/47 har egnahemsstyrelsen uttalat att ett kapitaltillskott av 3 000 000 kronor erfordrades.

Vad angår räntan å de i kungörelsen nr 324/1944 avsedda lånen har egnahemsstyrelsen anfört, att såvitt styrelsen kunde bedöma skäl ej funnes att efter år 1946 höja räntan för nämnda lån. På grund härav har styrelsen ansett, att ifrågavarande ränta även fortsättningsvis, förslagsvis för åren 1947 och 1948, borde nedsättas till 3,6 procent eller den lägre procentsats, som kunde komma att bli bestämd för ränta å egnahemslån i allmänhet.

Fullmäktige i riksbanken ha förklarat sig icke vilja motsätta sig den föreslagna höjningen av maximivärdena vid egnahemsbelåning av jordbruks- och bostadsfastigheter, även om en dylik höjning såvitt anginge bostadsfastigheter vore ägnad att ingiva vissa betänkligheter med hänsyn till den därav följande ökningen av de årliga bostadsutgifterna. Förslaget om nedsättning för åren 1947 och 1948 av räntan å de i kungörelsen 324/1944 avsedda lånen till 3,6 procent har icke givit fullmäktige anledning till erinran.

Fullmäktige i riksgäldskontoret ha tillstyrkt, att en höjning av ifrågavarande maximivärden genomfördes. Fullmäktiges ordförande och en ledamot ha emellertid härutinnan varit av skiljaktig mening och ansett, att höjningen i fråga borde anstå. Egnahemsstyrelsens förslag rörande räntan å de i kungörelsen nr 324/1944 avsedda lånen har däremot tillstyrkts av samtliga fullmäktige. Ej heller ha fullmäktige haft något att erinra mot storleken av det ifrågasatta kapitaltillskottet till egnahemslånefonden för budgetåret 1946/47.

Statskontoret har uttalat, att, då det inom 1942 års jordbrukskommitté och bostadssociala utredningen pågående utredningsarbetet torde äga nära samband med egnahemslåneverksamheten, resultaten av nämnda arbete syntes böra avvaktas, innan ändring vidtoges i grunderna för berörda verksamhet. Vid sådant förhållande har ämbetsverket ej ansett erforderligt att beräkna utlåningens storlek för nästa budgetår till högre belopp än för innevarande budgetår. Med hänsyn till egnahemsstyrelsens beräkning av till-

gängliga medel för lånebehovet under budgetåret 1946/47 har statskontoret ej heller funnit något kapitaltillskott till egnahemslånefonden vara behöfligt för nämnda budgetår.

De till Sveriges allmänna hypoteksbank anslutna hypoteksföreningarna ha i stort sett icke haft något att erinra mot den av egnahemsstyrelsen föreslagna höjningen av maximivärdena vid egnahemsbelåning av jordbruks- och bostadsfastigheter.

Sveriges allmänna hypoteksbank har framhållit väsentligen följande.

Den allmänna jordvärdestegringen utgör enligt bankstyrelsens förmenande en omständighet som kan tänkas böra föranleda en motsvarande förskjutning av den maximala värdegränsen för egnahemsbelåningen. Såsom också egnahemsstyrelsen antytt, vore det däremot säkerligen icke riktigt att låta denna värdegräns påverkas av mera tillfälliga konjunkturförhållanden på fastighetsmarknaden. En höjning av egnahemsfastigheternas maximivärden, föranledd av en av konjunkturerna betingad allmän stegring av fastighetsvärdena, borde då följas av en sänkning, så snart läget inbjuder därtill. Det torde väl i nuvarande läge erbjuda vissa svårigheter att bedöma, i vad mån den genom 1945 års taxeringar dokumenterade stegringen av fastighetsvärdena är tillfälligt konjunkturbetonad eller kan tillskrivas faktorer av mera bestående natur. Den framtida värdeutvecklingen särskilt i fråga om jordbruksfastigheter torde komma att påverkas av ett flertal för närvarande tämligen ovissa omständigheter, rationaliseringsfrågorna, eventuella inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. Bankstyrelsen är därför närmast benägen att förorda, att ifrågavarande spörsmål får anstå ytterligare någon tid. Till detta ställningstagande har även bidragit den omständigheten, att egnahemskreditgivningen för närvarande är föremål för utredning genom statliga kommittéer. Lämpligt torde vara att resultatet av dessa utredningar, vilka väl torde föreligga inom en ej alltför lång tid, avvaktas innan reformåtgärder vidtagas.

Sedermera har *egna-hemsstyrelsen* i remissutlåtande den 22 november 1945 över framställningar från de lokala jordnämnderna i Västernorrlands och Norrbottens län om anslag för nästa budgetår till förut omförmälda försöksverksamhet för åstadkommande av bättre fastighetsarrondering i Norrland förordat, att av ifrågavarande fond jämväl under nästa budgetår finge disponeras ett belopp av 1 000 000 kronor för berörda verksamhet. Med anledning härav har styrelsen ansett sig böra — med ändring av sina i skrivelsen den 29 augusti 1945 avgivna förslag — hemställa, att för budgetåret 1946/47 finge beviljas lån från fonden intill ett belopp av 33 000 000 kronor, därav 21 000 000 kronor för jordbruksfastigheter och 12 000 000 kronor för bostadsfastigheter, samt att till fonden för samma budgetår måtte anvisas ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Slutligen har under förevarande punkt anmälts, att Kungl. Maj:t i anslutning till beslut av 1940 års riksdag (prop. nr 130; r. skr. 273) den 9 november 1945 godkänt en mellan egnahemsstyrelsen och Norrbottens läns hushållningssällskap träffad överenskommelse rörande överflyttning av sällskapets egnahemslånestock på staten m. m. Genom överenskommelsen har bland annat bestämts, att hushållningssällskapet mot en ersättning av 75 000

kronor på staten skulle överlåta vissa med anlitande av medel från sällskaps s. k. nya riskfond inköpta jordanskaffningsföretag.

Departementschefen har i ärendet anfört och föreslagit följande:

»Såsom egnahemsstyrelsen framhållit har under senare år en betydande förskjutning uppåt skett beträffande såväl fastighetsvärdena som byggnadskostnaderna. I likhet med egnahemsstyrelsen finner därför även jag motiverat, att en viss höjning av maximivärdena för egnahemsbelåning av jordbruks- och bostadsfastigheter nu kommer till stånd. I fråga om höjningens storlek och omfattning kan jag ansluta mig till vad egnahemsstyrelsen därutinnan föreslagit.

I gällande egnahemslånekungörelse torde sålunda böra vidtagas följande ändringar. Maximivärdet å jordbruksfastighet till vars förvärvande egnahemslån må beviljas torde sålunda böra höjas från 30 000 till 35 000 kronor, med rätt för egnahemsstyrelsen att för särskilt fall medgiva att lån må utgå till förvärv av dylik fastighet med värde av högst 45 000 kronor mot nu 35 000 kronor. Denna höjning synes även böra få gälla i fråga om egnahemslån till förstärkning av ofullständiga jordbruk. För bostadsfastigheter torde maximivärdet böra höjas från 15 000 till 18 000 kronor, och sistnämnda värdegräns bör då även tillämpas vid beviljande av lån för om- eller tillbyggnad av bostadsegnahem, för vilket bostadslån utestår. De nya bestämmelserna torde böra träda i kraft från och med den 1 juli 1946. Jag förutsätter emellertid, att egnahemsorganen vid tillämpning av ifrågavarande bestämmelser beakta vikten av att lån till förvärv av jordbruksfastighet endast utlämnas i sådana fall, då därigenom avses tillskapande av verkligt bärkraftiga jordbruk. Eljest skulle den rationalisering av landets jordbruk, som framdeles måste komma till stånd, uppenbarligen komma att försvåras.

Vad angår högsta beloppet för utlåning från egnahemslånefonden torde nämnda belopp enligt min mening för nästa budgetår böra bestämmas till 32 000 000 kronor, därav 20 000 000 kronor för jordbruksfastigheter och 12 000 000 kronor för bostadsfastigheter. En utlåning av sådan storlek torde, med hänsyn till vad jag förut framhållit med avseende å betydelsen att lån endast lämnas för tillskapande av verkligt bärkraftiga jordbruk, bliva tillräcklig för att möjliggöra även en utlåning av högst 1 000 000 kronor i samband med förut omförmälda försöksverksamhet i Norrland. Till fonden torde i anslutning till vad jag nu föreslagit böra anvisas ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor för budgetåret 1946/47.

Vidkommande förslaget om nedsättning av räntan å den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940, kan jag biträda detsamma. Räntan å nämnda lån torde följaktligen jämväl för åren 1947 och 1948 böra utgå efter 3,6 procent. I samband härmed torde jämväl räntan å köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet som år 1920 eller senare år försålts eller kommer att försäljas från kronoegendom, i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder som gällt eller gälla för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenhet, under åren 1947 och 1948 nedsättas till 3,6 procent.

Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som kunna bli erforderliga.»

Den stegring i fråga om fastighetsvärdena och byggnadskostnaderna som under senare år inträtt synes även utskottet vara så pass stor att därav påkallas en omprövning av gällande maximivärden för egnahemsbelåning av såväl jordbruks- som bostadsfastigheter. Emellertid bör härvid beaktas svårigheten att i nuvarande tidsläge bedöma i vad mån dessa värde- och kostnadsökningar kunna vara av mera bestående natur eller desamma böra betraktas såsom tillfälliga, av världskriget föranledda konjunkturföreteelser. Även om berörda förhållande kan tala för att med en ändring av egnahemsfastigheternas maximivärden bör få anstå ännu någon tid, anser sig likväl utskottet — med hänsyn till vikten av att genom egnahemsverksamheten må kunna tillskapas bärkraftiga jordbruk av därför tillräcklig storleksordning — böra biträda den uppfattningen att en måttlig justering bör komma till stånd redan nu. Med det anförda torde utskottet jämväl ha givit en antydning om att utskottet icke kan ansluta sig till mera långtgående yrkanden om höjningar av värdegränserna. Enligt utskottets mening bör tillsvidare få anses tillfyllest med vad departementschefen i enlighet med egnahemsstyrelsens framställning i ämnet föreslagit såväl vad beträffar jordbruksfastigheter som bostadsfastigheter. När utskottet intagit denna ståndpunkt till propositionen och de hit hörande motionerna I: 10 och II: 14 samt I: 23 och II: 35, har utskottet även ansett att en ytterligare höjning av ifrågavarande belåningsvärden icke lämpligen bör äga rum i avvaktan på prövningen av de förslag som förväntas från 1942 års jordbrukskommitté eller redan föreligga från bostadssociala utredningen, vilken senare för övrigt intagit den ståndpunkten att någon fixering av värdemaximum för bostadsegnahem icke bör ske i författningsväg. Maximivärdet å jordbruksfastighet till vars förvärvande egnahemslån må beviljas torde alltså böra höjas från 30 000 till 35 000 kronor, med rätt för egnahemsstyrelsen att för särskilt fall medgiva att lån må utgå till förvärv av dylik fastighet med värde av högst 45 000 kronor mot nu 35 000 kronor. Denna höjning synes även böra få gälla i fråga om egnahemslån till förstärkning av ofullständiga jordbruk. För bostadsfastigheter torde maximivärdet böra höjas från 15 000 till 18 000 kronor. I anledning av departementschefens uttalanden om angelägenheten av att egnahemsorganen söka befrämja tillkomsten av bärkraftiga jordbruk får utskottet hänvisa till vad utskottet anförut härutinnan vid behandlingen av nionde huvudtiteln i årets statsverksproposition (utlåtande nr 1 punkt 145).

Innan utskottet ingår på Kungl. Maj:ts förslag i övrigt torde utskottet få uppehålla sig vid ett par motionsvis framförda spörsmål i samband med belåningen av egnahemsfastigheter. Utskottet åsyftar till att börja med yrkandet i motionerna I: 10 och II: 14 att egnahemslån jämte premielån till förstärkning av ofullständiga jordbruk måtte för byggnadsarbetens verkställande och utan samband med förvärv av tillskottsjord få tilldelas även jordbrukare

Utskottet.

som icke förut innehar egnahemslån. Liksom motionärerna vill utskottet understryka det alltmer framträdande behovet av åtgärder, ägnade att underlätta för jordbrukarna att hålla tillräckliga och ändamålsenliga åbyggnader. Utskottet underskattar således ingalunda betydelsen av att byggnadsbeståndet på mindre jordbruk förbättras oavsett om de äro egnahemsjordbruk. Emellertid anser sig utskottet — såsom framgår av det följande — ur andra synpunkter icke kunna tillstyrka någon åtgärd på grund av förevarande motionsyrkande. Antalet otillfredsställande bebyggda jordbruk i storleksklass under förut angivna värden torde vara så stort att deras upptagande i egnahemslånerörelsen endast för ny-, om- eller tillbyggnaders genomförande skulle alltför mycket föra ut rörelsen på ett område som egentligen måste anses falla utanför ramen för syftet med egnahemsverksamheten. I den mån statsmakterna kunna anse sig böra understödja även en dylik byggnadsverksamhet, torde härför böra träffas särskilda anordningar. Så har också redan skett i viss utsträckning under en följd av år; erinras må om verksamheterna för åstadkommande av tidsenliga bostäder på landsbygden samt av förbättrat ladugårdsbestånd. Vidare vill utskottet framhålla att ifrågavarande spörsmål torde tillhöra de ämnen vari förslag äro att emotse från 1942 års jordbrukskommitté.

Beträffande egnahemslån för bostadsfastigheter hemställas i motionerna I: 23 och II: 35 att belåningsprocenten måtte höjas från 75 till 85 procent av fastighetsvärdet. Med anledning härav får utskottet påpeka att innehavare av dylikt lån för närvarande kan, därest kostnaderna för fastighetens anskaffande och iordningställande kunna antagas överstiga fastighetens värde, erhålla ytterligare egnahemslån i form av räntefritt tilläggs lån med belopp, uppgående till skillnaden mellan sagda kostnader och fastighetsvärdet, dock högst 10 procent av kostnaderna. Genom anordningen med vanligt egnahemslån i förening med tilläggs lån vill det synas utskottet som har från statsmakternas sida öppnats möjlighet att tillgodose kreditbehov i den största omfattning som skäligen bör ifrågakomma vid bildandet av bostadsegnahem. Visserligen har bostadssociala utredningen uttalat sig för 85 procent såsom möjlig övre lånegräns, men detta torde icke böra få påverka bedömandet av förevarande spörsmål på förhand och innan det ännu visat sig vad utredningens betänkande kan komma att föranleda. Enligt utskottets mening bör sålunda någon ändring i egnahemslånebestämmelserna icke vidtagas i angivna hänseende, åtminstone icke för närvarande.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag rörande egnahemslåneräntan skall nuvarande provisorium rörande räntan å den stående delen av egnahemslån som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 förlängas till att gälla även under åren 1947 och 1948 sålunda att nämnda ränta för sagda år nedsättes till 3,6 procent eller den lägre procentsats som må vardas bestämd för egnahemslån i allmänhet. Tilläggas må att räntan å oguldet kapitalbelopp av samma låns amorteringsdel utgår efter 3,6 procent å jordbrukslån och efter 4 procent å bostadslån. För samtliga övriga egnahemslån, d. v. s. de som beviljats före och efter nyssberörda lånegrupper, utgör räntan 3,6

procent å såväl stående del som amorteringsdel. I samtliga föreliggande motioner anföres att egnahemslåneräntan för närvarande är för hög i förhållande till utlåningsräntan hos andra jämförliga kreditinrättningar. Medan i motionerna I: 10 och II: 14 icke framställes något formligt yrkande i räntefrågan, hemställas i motionerna I: 9 och II: 5 samt I: 23 och II: 35 att egnahemslåneräntan måtte sänkas till 3 procent beträffande samtliga lån. Utskottet vill för sin del framhålla att en räntefot av 3,6 procent i nuvarande läge torde få anses vara alltför hög för in-teckningslån, även om hänsyn toges till att det här är fråga om lån som för jordbruks- och bostadsfastigheter numera må uppgå till 90 respektive 75 procent av fastigheternas värden, d. v. s. som innefatta även sekundär kreditgivning. Frågan om en mera långtgående om-reglering av egnahemslåneräntan synes utskottet emellertid ha sådan räckvidd att densamma bör prövas i ett större sammanhang och med beaktande jämväl av bostadssociala utredningens förslag vilket bygger på en räntefot av 3 procent för egnahem. På grund härav anser sig utskottet böra stanna vid att tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i ämnet. Ehuru utskottet sålunda ansett sig icke nu kunna föreslå ytterligare räntesänkning, utgår dock utskottet ifrån att sådant förslag kommer att av Kungl. Maj:t framläggas för riksdagen med det snaraste.

I detta sammanhang tillåter sig utskottet erinra om sitt ställningstagande i räntefrågan, när denna behandlades i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till 1939 års lagtima riksdag angående ändrade grunder för egnahemsverksamheten (utlåtande nr 83 s. 39 o. f.). Utskottet som därvid gav en ingående belysning av ämnet, anförde bland annat att de olägenheter som vore förenade med det tillämpade systemet med bundna räntor syntes vara av den art att detta system icke vidare borde ifrågakomma. Utskottet förklarade sig ha funnit angeläget att räntefrågan bringades till en sådan lösning att egnahemslåntagarna komme i åtnjutande av den lägsta ränta som vore förenlig med statens egen upplåning. Önskvärt vore också att denna fråga reglerades på ett sätt som kunde förväntas förebygga de återkommande diskussionerna om räntefotens storlek. Vad beträffade det i propositionen då framlagda förslaget om att egnahemslån skulle förräntas efter fast, vid lånets beviljande bestämd räntefot — ett förslag som i första kammaren antogs med en rösts majoritet; i andra kammaren ägde rösträkning ej rum — fann utskottet det betänkligt att stanna vid ett dylikt modifierat fast räntesystem som förefölle ha föga utsikt att i fortsättningen kunna helt upprätthållas. Återknyttande till sitt förslag år 1939 om att räntan borde vara rörlig efter det allmänna ränteläget och fastställas av Kungl. Maj:t för varje kalenderår — vilket förslag grundades på 1936 års egnahemsutrednings betänkande — vill utskottet nu med hänsyn till den ytterligare erfarenhet som vunnits uttala sig för att frågan om införande av rörlig ränta å egnahemslån toges under omprövning av Kungl. Maj:t och att det förslag som därav må föranledas framläggas för riksdagen.

Under återopande av det anförda och då departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt icke föranlett någon utskottets erinran, får utskottet hemställa,

A. att riksdagen må

1) besluta, att maximivärdena vid egnahemsbelåning av jordbruks- och bostadsfastigheter skola från och med den 1 juli 1946 höjas till belopp, som av utskottet i det föregående förordats;

2) medgiva, att för budgetåret 1946/47 må beviljas lån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 32 000 000 kronor, därav 20 000 000 kronor för jordbruksfastigheter och 12 000 000 kronor för bostadsfastigheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle giva anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning mellan jordbruks- och bostadsfastigheter;

3) medgiva, att för budgetåret 1946/47 må för viss försöksverksamhet för åstadkommande av bättre fastighetsarrondering i Norrland av egnahemslånefonden disponeras ett belopp av högst 1 000 000 kronor;

4) till *Egnahemslånefonden* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

5) medgiva, att den årliga räntan å den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, må för åren 1947 och 1948 nedsätas till 3,6 procent eller den lägre procentsats som må vardas bestämd för egnahemslån i allmänhet;

6) medgiva, att i avseende å köpeskillning för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts eller kommer att försäljas från kronoegendom, räntan må, i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder som gällt eller gälla för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under åren 1947 och 1948 utgå efter 3,6 procent eller den lägre procentsats som må vardas bestämd för egnahemslån i allmänhet;

7) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville med avseende på frågan om införande av rörlig egnahemslåneränta föranstalta om den utredning som kan vara erforderlig samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet som därav må föranledas;

B. att motionerna I: 9 och II: 5, likalydande, I: 10 och II: 14, likalydande, samt I: 23 och II: 35, jämväl likalydande, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

25:o) **Jordförmedlingsfonden.** I anslutning till vad egnahemsstyrelsen uttalat har departementschefen ansett att något anslag för ifrågavarande ändamål icke behövde äskas för budgetåret 1946/47, men för att bereda riks-

dagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i detta sammanhang.

Detta får utskottet härigenom för riksdagen

omförmäla.

26:o) **Arrendelånefonden.** I skrivelse den 29 augusti 1945 har *egnahemsstyrelsen* förklarat sig anse att något nytt kapitalökningsanslag till fonden icke erfordrades för budgetåret 1946/47.

Sedermere har *egnahemsstyrelsen* i skrivelse den 8 november 1945 hemställt att maximibeloppet för lån av förevarande slag måtte höjas till 7 000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört och föreslagit följande:

» I annat sammanhang denna dag (IX H. T. p. 145 samt kapitalbudgeten: bil. 8, p. 24) har jag förordat en höjning av såväl maximigränsen för premielån till *egnahemslåntagare* som maximivärdena för *egnahemsbelåning* av jordbruks- och bostadsfastigheter. Då såsom *egnahemsstyrelsen* framhållit maximibeloppet jämväl för lån av här förevarande slag numera torde få anses vara alltför lågt, finner jag mig i anslutning till vad *styrelsen* föreslagit böra förorda, att nämnda belopp höjes från 4 500 till 7 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga den författningsändring, som vid bifall härtill kommer att bliva erforderlig. I betraktande av storleken av de för ifrågavarande låneverksamhet disponibla medlen torde någon kapitalinvestering i fonden icke vara behövlig för nästa budgetår.»

Vad *departementschefen* anfört och föreslagit i ärendet har icke föranlett någon erinran från utskottets sida, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

Utskottet.

omförmäla.

27:o) **Arbetsmåbrukslånefonden.** Ehuru någon kapitalinvestering i arbetsmåbrukslånefonden icke torde vara erforderlig för nästa budgetår, har *departementschefen* för att emellertid bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i detta sammanhang.

Detta får utskottet härigenom för riksdagen

omförmäla.

28:o) **Kronotorparnas inventarielånefond.** Ehuru anvisande av nytt kapital till fonden icke torde vara behövt för budgetåret 1946/47, har *departementschefen* dock velat i detta sammanhang anmäla ärendet på det att anslagsfrågans läge måtte bringas till riksdagens kännedom, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmäla.

29:o) **Statens avdikningslånefond.** Utskottet biträder Kungl. Maj:ts under punkt 29 gjorda framställning och hemställer,

att riksdagen må medgiva,

1) att under budgetåret 1946/47 må beviljas lån från statens avdikningslånefond å tillhopa högst 3 300 000 kronor;

2) att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt i trångmål varande intressenter i torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1946—30 juni 1947 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

30:o) **Täckdikningslånefonden.** Ehuru anvisande av nytt kapital till fonden icke torde vara behövt för budgetåret 1946/47, har departementschefen dock i statsverkspropositionen velat redogöra för ärendet på det att anslagsfrågans läge måtte bringas till riksdagens kännedom.

Detta får utskottet härigenom för riksdagen

omförmäla.

31:o) **Bevattningslånefonden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 31 hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Bevattningslånefonden må under budgetåret 1946/47 användas för med anslaget avsett ändamål.

32:o) **Statens fiskredskapslånefond.** Ehuru såsom lantbruksstyrelsen framhållit anvisande av nytt kapital till fonden icke torde vara behövt för budgetåret 1946/47, har emellertid departementschefen för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i detta sammanhang, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmäla.

33:o) **Skogsväglånefonden.** Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 33 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Skogsväglånefonden må under budgetåret 1946/47 användas för med anslaget avsett ändamål.

34:o) **Hemslöjdslånefonden.** I likhet med kommerskollegium och lantbruksstyrelsen har departementschefen icke ansett erforderligt att något kapitaltillskott till förevarande fond äskades för budgetåret 1946/47, men för att emellertid bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge velat anmäla ärendet i detta sammanhang.

Detta får utskottet för riksdagen

omförmäla.

Fonden för låneunderstöd.

35:o) **Ackordslån och hjälplån till jordbrukare.** Departementschefen har anfört att såsom egnahemsstyrelsen framhållit någon anslagsanvisning till förevarande låneverksamhet icke torde vara erforderlig för nästa budgetår, men likväl i statsverkspropositionen velat redogöra för ärendet på det att anslagsfrågans läge måtte bringas till riksdagens kännedom.

Detta får utskottet för riksdagen

omförmäla.

36:o) **Lån för anskaffande av grästorkar m. m.** Utskottet som icke har någon erinran att framställa mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer,

att riksdagen må till *Lån för anskaffande av grästorkar m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

37:o) **Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 37 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Diverse kapitalfonder.

38:o) **Jordfonden.** Efter redogörelse för ärendet har *departementschefen* anfört och föreslagit följande:

»Såsom riksräkenskapsverket anfört äro å domänfonden redovisade fastigheter bokförda till de värden, som vid 1933 års allmänna fastighetstaxering åsatts desamma. Emellertid överensstämma dessa värden numera icke alltid med senare taxeringsvärden eller saluvärden. Bokföringsvärdet torde sålunda icke sällan, såsom i nu föreliggande fall, vara betydligt lägre än båda dessa senare värden. Då så är förhållandet blir uppenbarligen följden den, att vid överlåtelse av fastigheter från domänfonden till jordfonden förstnämnda fond skulle förorsakas en faktisk förlust, därest ersättningen för överlåtelsen skulle bestämmas till fastigheternas bokföringsvärde. I likhet med de hörda myndigheterna finner jag denna ordning i vissa fall kunna leda till mindre tillfredsställande resultat. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, torde därför i anslutning till vad riksräkenskapsverket föreslagit Kungl. Maj:t i dylika fall böra kunna föreskriva, att ersättningen från jordfonden till domänfonden skall bestämmas till det värde, som vid senast företagna allmänna fastighetstaxering åsatts de överlättna fastigheterna.

Vad angår frågan om anvisande av kapitaltillskott till förevarande fond, anser jag i likhet med egnahemsstyrelsen något dylikt tillskott icke erforderligt för nästa budgetår.»

Utskottet.

Utskottet har ingen erinran att framställa mot vad departementschefen anfört och föreslagit i ärendet, vilket utskottet härigenom får för riksdagen
omförmåla.

39:o) **Arrendeegnahemsfonden.** Ehuru med hänsyn till vad egnahemsstyrelsen anfört anvisande av nytt kapital till fonden icke torde vara behövt för budgetåret 1946/47, har departementschefen dock i detta sammanhang velat redogöra för ärendet på det att anslagsfrågans läge måtte bringas till riksdagens kännedom, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

omförmåla.

40:o) **Statens reproduktionsanstalts fond: Utökad maskinell utrustning.** I skrivelse den 30 augusti 1945 har *lantmäteristyrelsen*, under åberopande av en framställning från direktören för statens reproduktionsanstalt, hemställt, att för utökande av den maskinella utrustningen vid reproduktionsanstalten med en cylinderautomat, en boktryckssnällpress, en tryckautomat samt en linnetrådshäftmaskin måtte för budgetåret 1946/47 anvisas ett investeringsanslag av 72 000 kronor.

Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställas utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Statens reproduktionsanstalts fond: Utökad maskinell utrustning* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 72 000 kronor.

41:o) **Statens reproduktionsanstalts fond: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i ärendet föreliggande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens reproduktionsanstalts fond: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 kronor.

Stockholm den 16 maj 1946.

På jordbruksutskottets vägnar:

ABEL ANDERSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Carl Edmund Eriksson, Gabrielsson, Anderberg, Nils Olsson, Näslund, Jonsson, Bror Nilsson* och *Hagman*, samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Carlström, Mäler, Lundbom, Andersson i Surahammar, Pettersson i Rosta* och *Nilsson i Göingegården*.

Reservat ion

under punkt 24 (Egnahemslånefonden) av herr *Hagman*.
